

Gemensam rutin

Datum: 2026-02-17

Regional samverkansgrupp

verksamhetsförlagd utbildning

Handläggning – av problem i samband med verksamhetsförlagd utbildning

Regional samverkan (RGS) avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU) sker mellan Västra Götalands 49 kommuner, Västra Götalandsregionen och de fyra lärosätena; Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde samt Högskolan Väst.

Detta dokument syftar till att beskriva den handläggning som gäller i samband med sådana situationer där student kan tvingas att avbryta en VFU-placering med stöd av vad som är reglerat i kursplan.

Verksamhetsförlagd utbildning

Vid lärosätena bedrivs olika hälso- och sjukvårdsutbildningar som innehåller VFU. Avsikten med VFU är att studenten genom färdighetsträning ska fördjupa och omsätta sina teoretiska kunskaper i en utbildningsmiljö som präglas av hög vårdkvalitet baserad på evidens och erfarenhet. Studenten ska på detta sätt bli förtrogen med de kunskaper och krav som kommande professionen ställer, samt uppnå kursmålen. Det är också angeläget för vårdverksamheten att ta emot studenter utifrån kompetensförsörjningsperspektivet.

Regelverk patientperspektiv

Sjukvårdshuvudmannen har, ur ett patientperspektiv, att förhålla sig till ett flertal lagar och förordningar. I Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och Patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår att vårdverksamheten är skyldig till att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls.

Verksamhetschefen har det övergripande ansvaret för att gällande regelverk handläggs och efterlevs.

Regelverk studentperspektiv

Utbildning vid svenska lärosäten regleras i Högskolelagen (HL) (1992:1434) och Högskoleförordningen (HF) (1993:100). Utbildningen anordnas genom kurser. För varje kurs ska det finnas en kursplan. Av kursplanen ska kursens mål framgå och andra omständigheter som gäller för kursen. Det är möjligt att i kursplanen bestämma begränsningsregler avseende antal examinationer respektive antal VFU tillfälle per kurs.

En föreskriven begränsningsregel i kursplanen är en förutsättning för att i förekommande fall kunna tillämpa en begränsning av antalet examination av VFU-tillfällen (HF 1993:100 6 kap. 21 §).

Regelverket anger att det finns tre skäl då det är möjligt att hindra en student från deltagande i aktuell utbildning;

1. Avskiljande från utbildningen i enlighet med Förordning (SFS 2007:989) om avskiljande av studenter från högskoleutbildning.
2. Avstängning från utbildning på grund av beslut om disciplinära åtgärder (HF 1993:100, 10 kap.).
3. Underkännande av examination.

Om det ska vara möjligt att meddela ett underkänt betyg innan VFU i sin helhet är genomgången – ska detta särskilt anges i kursplan.

Student och avbruten utbildning utifrån regelverket

1. Avskiljande från utbildning.

Avskiljande av student från högskoleutbildning regleras i Svensk Författningssamling (SFS 2007:989). Högskoleförordningen (1992:1434, 4 kap. 6 §) anger att en student kan avskiljas från utbildningen om hen lider av någon psykisk störning, missbrukar alkohol eller narkotika, gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet och

till följd av beskrivna orsaker utgör en risk i utbildningen för andra personer eller riskerar att skada dyrbar egendom.

I förekommande fall har lärosätet att ansöka om students avskiljande från utbildningen hos Högskolans avskiljandenämnd, varvid det är avskiljandenämnden som beslutar i frågan.

2. Underkännande av examination

Av Högskoleförordningen framgår att om inte annat är föreskrivet i kursplanen ska betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget ska bestämmas av en vid lärosätet särskilt utsedd lärare – examiner. Examiner är suverän i bedömningen av ett examinationsärende.

I det fall lärosätet bedömer att det ska föreligga en möjlighet för examiner att underkänna en student i förtid d.v.s. innan denne har genomgått hela utbildningsmomentet, måste det finnas en regel om detta i kursplanen. Om en sådan regel inte anges i kursplanen är det inte möjligt att meddela ett underkänt betyg innan hela VFU placeringen är genomgången. Detta utgör en viktig förutsättning för studenternas rättssäkerhet.

Examinationsbeslutet åligger examiner vid lärosätet varvid vårdverksamheten formellt inte har någon beslutanderätt i denna fråga. Lärosätet kan emellertid inte tvinga vårdverksamheten att mot sin vilja låta en student fortsatt genomföra en VFU placering. I det fall en student tvingas att avbryta en VFU-placering har lärosätets ansvar att erbjuda en ny placering.

Förutsättningarna för såväl avstängning som för avskiljande av student från utbildningen är noga reglerade och ska framgå av kursplanen.

Student och avbruten VFU

Det kan finnas olika orsaker till att en students VFU avbryts i förtid, såsom sjukdom eller att vårdverksamheten signalerar sådana skäl som anger att studenten inte är lämplig och inte förväntas uppnå kursmålen.

Det är emellertid examinatorn, med underlag från student-/
huvudhandledare, som har det slutliga ansvaret för bedömning och beslut rörande avbruten VFU. Examinatorn måste skyndsamt och nogsamt beakta de signaler som kommer från vårdverksamheten, då det finns risker för patientens säkerhet och agera utifrån uppkommen situation.

Åtgärder vid avbruten VFU

Oavsett skäl till avbruten VFU är studenten antagen till utbildningen vilket innebär att lärosätet har fortsatt ansvar för att studenten ges möjlighet till de antal VFU tillfällen som är angivna i kursplanen.

Vid avbruten VFU ska lärosätet tillsammans med berörd student upprätta en individuell handlingsplan. I denna ska det framgå vilka åtgärder som planeras innan studenten ges möjlighet till en ny VFU-placering. Det ska också framgå vem som ansvarar för vad och hur uppföljningen ska ske. Studenten ska informeras om att inget nytt VFU-tillfälle kommer att erbjudas innan handlingsplanen upprättats och genomförts.

Handläggning inför omexamination – VFU tillfälle två

Vid omexamination av VFU är det betydelsefullt att det sker en dialog mellan lärosäte och vårdverksamhet, för att bereda ett nytt VFU-tillfälle.

De åtgärder som planeras måste individualiseras utifrån varje students behov och förutsättningar. Hänsyn ska tas till det faktum att då studenten ska återuppta sin VFU, är det angeläget att resultatet gällande studentens kunskaper, färdigheter och förhållningssätt återkopplas genom en handlingsplan till vårdverksamheten där studenten planeras att påbörja sin omexamination. Anledningen till detta är att skapa goda förutsättningar inför kommande VFU.

Framtagande av rutin

[Regional samverkansgrupp \(RGS\)](#) ställde sig bakom dokumentet på samverkansmöte den 13 november 2025.

Förslag på formulering i kursplan

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller motsvarande om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter och/eller förhållningssätt att patientsäkerheten hotas eller att patienters förtroende riskerar att skadas. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till ett nytt VFU-tillfälle på denna kurs.